

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 5.

St. 5.

V Ljubljani, 15. marcija 1889.

Leto VI.

Obseg: Nekaj o zelji. — Državni melioracijski zaklad in dežela Kranjska. — Sadni trg v Ljubljani. — Razne reči. — Vprašanje in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Nekaj o zelji.

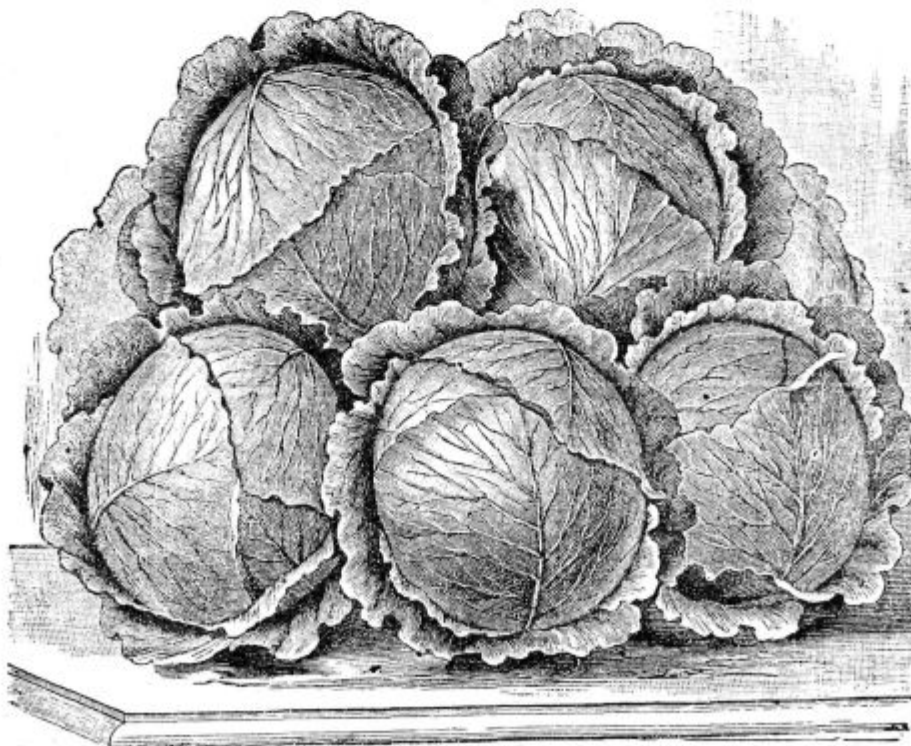
Neka posebnost kranjske dežele, zlasti gorenjske strani in se posebno ljubljanske okolice, je zelje, ki ga obilo pridelujejo in izvažajo in ki daleč okrog slovi z imenom kranjsko ali ljubljansko kislo zelje. Ker ga ne pridelujejo drugod toliko in tudi ne znajo ravnati tako okusne kiseline, kakor je naša, zato je mu cena razmeroma še precej visoka, ter daje našemu kmetu ob dobrih letinah vsaj še nekaj dohodka.

Naši gospodarji prav dobro razumejo pridelovati zelje, a kolikokrat se jim prav slabo obnese, in to, ker je bila slaba letina, ali pa ker so sadili sajenice, vzgojene iz slabega semena ali od seme na slabe vrste. Kmetovalci bi se smeli bolj gotovo nadejati dobre zelne letine, ako bi kaj gledali na seme

od pravih vrst. Naše domače zelje ni slabo, dela kaj lepe in trde glave, vendar preneseno iz ene vasi v drugo, koder je različna lega in zemlja, ne uspeva po godi. Ali kedo misli, da ni moči pridelovati boljšega

zelja, nego je naše? Gotovo je mogoče in to na dva načina. Odberi vsako leto najlepše glave za seme, in v nekaj letih bodeš dobival semena, ki ti bode ob tvojih razmerah vedno bolj ugajala, nego pa kupilno, ki je od rastlin, katere so pridelane na popolnoma drugačni zemlji, nego je tvoja.

Priporočali bi pa našim gospodarjem, da bi vendar pričeli zboljševati zelje svoje s tujim semenom, ne mislim obiloma, ampak le po malem. Ako se dokoplješ do prave vrste, potem uže lahko narediš kako le pozno zelje. Naj bi na pr. zavedni gospodarji kake vasi, koder pridelujejo

Podoba 10.

veliko zelja, kupili od vsake vrste za nekaj krajcarjev semena, ki naj bi ga posebe sejali in potem sadike posebe sadili. Ako bi vsak nekaj vrst poskusil, kmalu bi izpoznali, če je med poskušanimi vrstami katera taka, ki je boljša nego domača. Pa to še ne velja. To seme bi morali poskusiti zopet drugo leto, in če je v drugem letu to še vedno boljše od domačega, potem lahko splošno sejejo. Tako imamo na pr. dve vrsti zelja, ki posebno slovita. Na Nemškem je najboljšo pozno, belo brunsviško zelje, katero kaže podoba 10. v našem listu. To zelje dela trde in težke glave in je najboljše za kisavo. Wolfner & Weisz na Dunaji prodajata 20 g po 35 krajcarjev. Na Dunaji imajo za najboljše zelje veliko, pozno, belo tulnsko zelje, katero dela posebno velike glave. Glave tega na dobri zemlji in pravilno pridelovanega zelja postanejo po pol metra široke in 10 do 12 $\frac{1}{2}$ težke. 20 gramov tega semena stoji pri gori imenovani tvrčki 60 krajcarjev.

Državni melioracijski zaklad in dežela kranjska.

II.

Najprvo treba nam ozreti se po naši domovini, in razumnemu očesu odpro se raznovrstne pomanjkljivosti v kulturnem stanju naših zemljišč. Ne bom navajal silnih škod, katere povzročuje glavna naša reka „Sava“. Na stotine orali plodne zemlje odnaša in pustoši ob njej ležeča zemljišča. Posega je vmes visoka c. kr. vlada in lotila se urejevanja savske struge ter v to svrhu že velike vsote porabila, za kar ji moramo biti hvaležni, to toliko bolj, ker donaša dežela k temu podjetju le malo. Sava namreč spada posebno od izliva ljubljaničnega med „državne reke“. Imamo pa tudi reke ali vode, katere niso državne, kakor na pr. Bistrice, ki se Podgradom izliva v Savo. Prav ta voda je, katera me vsegdar, kadar pridem do nje, plaši, in dal Bog, da bi ne bil moj strah opravičen. Vedno plitvejša je tej deroči nagli vodi nje struga in po nekatere kraje je skoro enako visoka kakor poleg nje ležeče polje. Varuj Bog, da bi kedaj hudourniki s kamniških planin v silni množini in naglici pridrli v ravnino in v Bistrice ter s seboj privalili neizmerne množine kamenja in gruša: pripetila bi se enaka katastrofa polju ob Bistrici noter do Dola, kakeršna je opustošila lepe rodovitne doline po Koroškem in Tirolskem pred nekaj leti. Ako se bode struga le količkaj še vzdignila ali zvišala po masah, katere vanjo prinašajo razni dolivi, a bati se je posebno hudournikov, če bi se oblaki razlili, da bi prenaplo narasla Bistrica prestopila svojo strugo ter se po ravani razlila in jo z gruščevjem pokrila. Dal Bog, da se to ne zgodi, vender pa so teh misli in polni te bojazni tudi drugi možje, največi tehnik — strokovnjaki v deželi. Zato naj se dežela in ž njo posebno kamniško-brdski okraj še v pravem času loti dela ter uravna strugo Bistrici, pa tudi skrbi, da ne bodo dolivi v njo prinašali pregromnih množin gruščevja, katero hudourniki odirajo s hribov.

Torej ni le treba struge urediti Bistrici, ampak više treba pričeti delo, in sistematično mora biti to delo uravnano in izvršeno. Na Koroškem in Tirolskem vrše se sedaj uravnave, ki bodo stale par milijonov. Prav je, da se vsaj za bodočnost odstranijo nadaljnje katastrofe, a še umnejše bi bilo, da bi se bila ta zboljšalna dela izvršila poprej, predno je taka grozna katastrofa nastala in opustošila cele vasi ter povzročila na milijone škode. Žal, da pri nas mora bridka izkušnja šele zbuditi na delo! Koliko ne žrtvu-

jejo druge dežele in države za zboljševanje zemljišč, pa ob pravem času. Kaj pomaga potem, kadar je uže ušla krava iz hleva, telce je sicer dobro, a krave ni! Zopet druga voda „Mirna“ škoduje silno ob njej ležečim zemljiščem. Že sedaj v 10 letih je morala vlada blizu za 6 tisoč goldinarjev davkov odpisati, ker Mirna skoro redno vsako leto opustošuje ob njej ležeča zemljišča. Ker se pa vedno Mirni struga vzdiguje, bati se je v prihodnje še hujših škod. Pač bridko je gledati, kako tako lepa, plodovita dolina propada, ko bi se ji lahko pomaglo. Če računimo le teh 6000 gld., katere je država morala od davkov odpisati, razvidimo, da bi to bila glavница nad 100 tisoč, in koliko bi se lahko s tem storilo. Pa država naj ne zabi, da bo morala redno odpisovati ter v malo letih zbrisati stalno rubriko davkov ob Mirni! Silno mnogo je v naši deželi močvirnih zemljišč. Ne bom navajal ljubljanskega barja, ker v njem so že toliko pisali, toliko zborovali in na tisoče potrošili za napravo načrtov, da ne preostaje drugega, nego da se enkrat resno lotimo dela in odstranimo ovire, da pomagamo ubogim Barjanom vsaj proti groznim povodnjim ter da naposled resno pripravimo vsote, potrebne za osuševanje.

Pa vse polno je še drugih dolin, katere silno trpe po povodnjah, tako račenska i. d. Res se nekaj tu pričinja, a vse premalo je sredstev, da bi res kaj stalno dobrega izvršili. Koliko je drugih dolin, skozi katere se vozimo, ki vse kažejo, kako silno je potreba odpeljate vode iz njih zemljišč, katera so prav zaradi zastajajoče vode mrzla, manj rodovitna in daje le kislo krmo, ki nič kaj ne ugaja goveji živini.

Ako se peljemo po državni cesti od Črnuč proti Trzinu, vidimo ob njej le mokre senožeti, po katerih raste kaj slabo seno. Kako lahko in primeroma z malimi stroški bi tu pridobili na stotine orali prav dobrih, nekaj tudi prav izvrstnih travnikov z umno drenažo, sploh z odpeljavo zastajajoče vode! Če se peljemo dalje po tej poti, vidimo krog Doba po levi ter tudi po desni strani proti Krumperku polno prevlažnih, mokrotnih travnikov, in kadar dospemo do Lukovice, pričenjajo se zopet močvirni travniki, ki se sploh po krašenski ozki dolini nahajajo. Res priraste po takih travnikih precej sena, a kislega, katero nima prave tečnosti. Saj je znano, koliko zaleže stot sladkega hribskega sena. Prav tako nam kažejo pokrajine z izvrstnimi travniki krasno živino, in mesarji in tudi živinorejci poznajo kaj dobro take pokrajine, po katerih nahajajo res dobro rejeno, izvrstno živino. Goved pa, ki ima za krmo le kislo, smrdljivo seno, ne bo nikdar dobro uspevala, saj ne more, ker nima tečne hrane. Pa tudi brez števila je njiv, ki so premokre. Mokra zemlja je mrzla, osuši se pozno, torej jo moremo le pozno obdelati; po njej se širi grozno posebno plevel, kaj rada pozebuje ozimna žitna setev, krompir gni v njej posebno ob mokrih letinah naglo.

Z osuševanjem, posebno pa, če se odpeljuje voda po ceveh, to je po sistemu drenaže, odpravijo se vse te škodljive razmere, in sploh se zemlja zboljšava. Po ceveh pa prihaja tudi zrak v spodnje plasti zemlje, po katerih torej nahajajo daleč segajoče korenine oplojene redilne tvarine, in dejanski spričujejo povsod, koder so osušili močvirne njive z drenažnimi cevami, da so izredno rodovitne, po katerih uspevajo tudi rastline, ki jih pred drenažo ni bilo mogoče sejati na nje.

Ob Mirni, ob Temenici, Krki in drugih vodah po raznih dolinah in pod gorami nahaja se obilno zemljišč, katerih rodovitnost bi se z odpeljavo zastajajoče vode silno mogla zboljšati. Preobširno bi bilo, ko bi vsa posamezna premokra zemljišča imenoval. Saj je že konfi-

guracija naše dežele taka, da imamo po dolinah večinoma premokra zemljišča.

Ta zemljišča osušiti in oprostiti zastajajoče škodljive vode mora biti umnih kmetovalcev skrb. V tem oziru so Angleži pravi mojstri. V 25 letih je državna vlada posodila kmetovalcem 165 milijonov za osuševanje močvirnih zemljišč, in to posojilo poplačujejo dotični kmetovalci po anuitetah ali letnih odplačkih, kateri znašajo poleg 4% obresti 1% za povračilo, torej le 1% več od navadnih, sicer jako nizkih obresti, in v 41 letih poplačan bo ves znesek državi. Kmetovalci pa radi in tudi lahko povračajo državi izposojeni melioracijski kapital, saj imajo od zboljšane zemljišč podvojene dohodke.

Žalosten je položaj kmetovalcev, ker preobilni so davki, silno dragi posli, grozno nizke pa cene pridelkom. V tem skoro obupnem stanju pa tudi ni mogoče pričakovati boljših časov, ker davki se ne bodo znižali, in konkurenca nas bo posebno še dolgo let trla. Kar nam preostaja, to je, da skušamo od zemlje dobiti kar največ mogoče. Delo ostaja skoro isto na močvirnem travniku, ki nam prinaša pustega kislega sena, prav tako na močvirni njivi, kakor na dobri osušeni, na kateri pa uspeva bolje sleharni pridelek. Ako nakosimo na orali travnika 30 stotov kislega sena, zeleeže nam malo, ker živina je ob taki krmi le revna, in če ga prodamo, skupimo za nje n. pr. za stot komaj 80 kr., žlahtnega sladkega sena stot prodamo pa lahko tudi po 1½ gld. Na močvirni njivi nam silno krompirja zgnije, na dobri, suhi ne, na močvirni mnogokrat ozimina pozebe, na suhimi ne; in tako bi navedel lahko jasnih dokazov, koliko več ob enakih stroških za obdelovanje lahko pridelujemo iz ene orali dobre zemlje nego iz slabe močvirne. In prav v tem imamo dandanes iskati rešitve, da pridelujemo od zemlje, kolikor je sploh mogoče, da nam poleg stroškov za obdelovanje vsaj nekaj dohodkov preostaja. To pa nam je le mogoče na dobrih ali urejenih zemljiščih. Zato vidimo v istini, da onod, koder imajo rodovitno polje, še shajajo. Obupen pa je položaj gospodarju, ki se trudi na slabem, neplodnem svetu, katerega mora obdelovati prav tako, kakor njegov sosed svojo dobro zemljo, a proti njemu prideluje le malo celo nad polovico manje. On mora propasti, ker stroški za pridelovanje so večji od pridelkov. Da pa je mnogo, prav mnogo zemljišč prav zaradi močvirnosti maloplodnih, to je istina. Zato jih moramo zboljšati, ker le tako se moremo obdržati v naših denasnjih kritičnih časih.

Fran Povše.

Sadni trg v Ljubljani.

V „Kmetovalci“ je bilo čitati, da nameravajo ustanoviti na Slapu v Vipavi sadjarsko zadrugo. Ta vest mi daje povod, da izpregovorim nekaj besed o ljubljanski sadni trgovini.

Kranjci smo toliko srečni, da imamo v deželi okraj, ki prideluje najfinejše zgodnje sadje, in to v vipavski dolini. Razen tega imamo pa povsod po Kranjskem tudi obilo žlahtnega poznega sadja, jabolk in hrušek, kar je dokazala zadnja deželna sadna razstava preteklo jesen v Ljubljani. Čudno je pa, da je vipavsko sadje v Ljubljani mnogo dražje nego istodobno enako sadje na Dunaji, o čemer se lahko prepriča vsak sam, ako primerja po časnikih razglašene dunajske sadne cene z ljubljanskimi. Nič manj čudno je pa, da v Ljubljani le težko dobiš jeseni in celo po zimi lepih namiznih jabolk ali hrušek, če ravno jih mnogo pridelujemo. Kaj je vzrok temu? Da je vipavsko sadje tako drago, prihaja od tod, ker je kupčija še dandanes v enakih rokah, kakor pred petde-

setimi leti, ko ni še bilo železnice. Razloček med tedanjem in današnje vipavsko sadno kupčijo je morda k večjemu le ta, da so poprej vozili „škatile“, napolnjene s sadjem, osličji, sedaj jih pa vozijo uže konji. V vipavski dolini je sadje res nekoliko dražje nego je bilo pred železnico, a vender ne toliko, da bi bile opravičene visoke cene, katere ima vipavsko sadje v Ljubljani. To vender ni ničemer podobno, da so v Ljubljani marelice po krajcarji ali po dve za en krajcar, kadar velja v Vipavi kilo marelic 5 do 6 krajcarjev ali 6 en krajcar. Tako je tudi z grozdem. Prodajajo majhen grozdič za 10 kr., kakeršnih gre 4 na en kilogram, v Vipavi pa plačajo cel kilogram po 10 do 12 kr., ali pa še ne. Način dovažanja in razprodaje sadja v Ljubljani ter s prevelika dobičkoljubnost prekupcev dela to visoko ceno vipavskemu sadju. Bog obvaruj, da bi Vipavcu ne privoščil dobička, saj ima ravno pri teh visokih cenah le izgubo, prekupci pa dobiček, ker Ljubljančani nočejo jesti drugega sadja, vsled česar ga Vipavci ne morejo prodati in mu doma, pa le doma, ceno zmanjšujejo.

Zakaj je pa težavno dobiti v Ljubljani dobrega namiznega jesenskega sadja? Da ni veliko hrušek, vzrok je res, da je še malo drevja od res finih hrušek, da je pa jabolk malo, vzrok je pa nekaj drugega. Kar se vidi v Ljubljani na sadnem trgu, ali kar imajo branjevci, to je nakupljeno največ le od revnejših posestnikov in tudi le največ po ljubljanski okolici. Ti posestniki gotovo nimajo najlepšega sadja. Veči posestniki, zlasti od Ljubljane oddaljeni, pa nimajo prilike komu prodati svojega sadja, in tako njih najlepšega sadja v Ljubljani niti ne poznamo. Dolenjske voščenske, žlahtne pisanke (Luiken), idrijskega mašanckerja i. t. d. v Ljubljani niti za drage denarje ni dobiti, ako ravno prideluje dežela naša jabolk teh vrst na tisoče centov.

Razvidno je iz vsega tega, kako slabo je še s sadno kupčijo v Ljubljani, in to na škodo Ljubljančanom in sadjarjem. Čudno je, da se nihče ne loti lokalne sadne kupčije toliko intenzivno, kolikor se je g. V. H. Rohrmann izvozne sadne kupčije. Pravi sadni trgovec bi si gotovo prizadeval, da bi kupoval lepega sadja, ceno ga pripeljal v Ljubljano in s primernim dobičkom prodajal. O tej reči morali bi kaj ukreniti merodajni krogi, in to v korist deželi in ljubljanskemu mestu. Menim, da bi bilo tudi nekoliko naloga mestnemu zboru, da bi ljubljansko sadno trgovino oživil. Sadjarske zadruge, kakeršna je na Slapu, in še druge, katere naj ustanove, naj bi imele svoje prodajalne. Po teh prodajalnah bi prodajali zgodnje sadje iz Vipave, pozno sadje z Gorenjskega in Dolenjskega, razne sadne izdelke in, če treba, tudi pomaranče in limone. S tako urejeno sadno kupčijo bi Ljubljana mnogo pridobila, največ pa sadjarji sami, ker Ljubljana bi lahko to postala za našo sadno trgovino, kar je Maribor južni Štajarski. Pred vsem moramo pa urediti domačo kupčijo!

Razne reči.

— **Močno krvavenje** iz kake rane ustaviš najhitreje, ako položiš na rano košček vate, pomočene v vročo vodo. Sama vata, če je tudi v mrzlo vodo pomočena, ne koristi nič.

— **Kilava žrebeta**, t. j. taka, ki imajo ob popku počen trebuh, pridejo navadno uže na svet taka. Ta napaka je sicer brez pomena, utegne pa vender postati tudi nevarna. Kilavost se pokaže ob popku, v podobi okrogle, hruški podobne otekline, debele skoraj za en oreh ali eno pest, ne dela bolečin in je navadne toplote. Kilavost se redkokedaj sama od

sebe ozdravi. Priporočajo precej pričetni zdraviti žrebe. Najpreprostejše zdravilo je zmes od enega dela žveplene kisline (hudičevega olja) in treh delov vode ali špirita, s katero je teden dni vsak dan po dvakrat oteklino mazati. Oteklina se skrči in slednjič izgine. Veče oteklina je pa podvezati ali odšiti, kar naj pa vselej opravi izkušen živinski zdravnik.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 34. Imam več vrst jesenskih in zimskih maslenk, ki so zelo rodovitne, a ne dajejo lepega sadu. Večina hrušek je grintava in ima po eni strani debelo, razpokano in črno kožo. Kaj je temu vzrok? (J. M. na J.)

Odgovor: Navedenim boleznim vaših hrušek je več vzrokov. Grinte povzročajo glive (majhne rastlinice), ki se ugnezdijo na površji sadja. Sadje je toliko bolj grintavo, v kolikor bolj vlažnem in megli podvrženem kraju raste. Razen tega so pa nekatere vrste veliko bolj podvržene grintavosti nego druge. — Da vašim hruškam koža črni, oziroma rjavi in poka, to pa prihaja od tod, ker imate vrste, ki niso prikladne vaši zemlji in legi in niso za visoka debela, ampak le za pritlično vzgojo. Tudi kamenitost hrušek, t. j. kadar so v hruševem mesu deli, ki so podobni drobnemu kamenčevju, ima iste vzroke. — Da je pri nas toliko takega sadja, prihaja od tod, ker so naši sadjarji križem cepili vse sorte, od katerih so videli prav lep sad ali pa so slišali o njih lepem sadu, brigali se pa niso, s kakim pogojem rodi dotična sorta v resnici lep sad. Na lanski deželni razstavi ste gotovo videli prelepe, velike in sočne hruške iz Šent Vida pri Zatičini, ki so rasle na pritličnem drevju zavetnega župnega vrta, pa cepite vi to sorto na visoka debela vašega kraja, in dobili bodele gotovo le neznamenit grintav in kamennit sad. Ako hočete torej pridelovati lepe namizne hruške, cepite vaši zemlji prikladne sorte, vzgajajte jih pritlično v zavetni legi in strežite jim dobro. Vender pa ne trdimo, da bi ne bilo tudi takih sort, ki bi v vašem kraju prav lep sad rodile na visokih debelih. — Grintavost, ki prihaja od vlage, oziroma od gliv, odpravite pa, če poštupate cvetje in potem sadje s fino zmletim žveplom.

Vprašanje 35. Kje je najbolje cepiče rezati, iz vrha, drevesa, od srednjih ali spodnjih vej? Pri nas so sadjarji različenega mnenja, zato razodenite nam svojo misel. (J. M. na J.)

Odgovor: Cepiči so lanski poganjki, ki so povsem drevesu vsi enako stari, torej je vse eno, kje cepič odrežite. Zelo pa glejte na to, da režete in rabite samo zdrave cepiče, ki imajo popolnoma dozorel les in dobro razvite pope. Ako rabite take cepiče in jih prav cepite na dobre in zdrave podloge, potem je vse eno, od kod ste cepič odrezali. Žalibog je pri nas še mnogo takih neutemeljenih predsodkov, ki se širijo in ponavljajo od ust do ust, da bi se pa kedo s poskušnjo samo tem prepričal, to se pa redkokdaj zgodi.

Vprašanje 36. Da je sol koristna živini, to ve vsakdo pri nas. Na kakšen način pa je najbolje dajati živini soli? Pri nas navadno nič ne sole klaje, ampak dajo vsak dan po enkrat živini po pest soli v gobec. Ali se je tako nič ne pogubi? Na kakšen način je najbolje dajati živini (J. D. v D. v. pri Črnomlju.)

Odgovor: Sol ni redilna snov, ampak le prebavo pospešujoča. Če živini klajo solimo, pomagamo želodcu, da lažje prebavlja tudi slabo klajo, in živina je krepka, vesela in zdrava. Kakor vi dajate soli, ima sicer učinek, a gotovo se je dosti potrosi, in živina je ne more z ozirom na čas krmljenja tako enakomerno v se dobiti, kakor je želeli. Sol se daje živini na tri načine. Ali se jej postavlja v velic

koscih v jasli ali na tla, da jo liže, — ali se zdrobljena potresa na klajo (rezanico, pomije itd.), — ali se poprej v vodi raztopi in se s tako osoljeno vodo presna, suha ali poparjena klaja poškropi. — Sol za lizanje je le za tako živino (govejo), ki ima bolj oster in trd jezik, — taka sol je tudi draža in ima to napako, da se ne more določiti, koliko naj je na enkrat polize. Veliko bolje je torej gotovo mero soli v vodi raztopiti, ali še bolje jo je razdrobiti in ž njo klajo potresti. Glede množice soli velja to le: Kakor človek za 1/2 kilograma mesa dvakrat toliko soli potrebuje, kolikor za eno osminko kilograma, takisto potrebuje tudi živina toliko več soli, kolikor več klaje použije. Izkušnje sploh uče, da govedo potrebuje za vsakih 10 kgr. klaje 20 do 25 gramov soli.

Vprašanje 37. Kje bi dobil drevesec od pitanih kostanj? (M. A. v N. Sušici.)

Odgovor: Pozvedovali smo že marsikje, da bi zvedeli za kakega prodajalca pitanege kostanja, a ni se nam posrečilo. Morda kedo izmed naših naročnikov ve za kakega prodajalca takega drevja? Prosimo poročil.

Vprašanje 38. Vsled pomnožitve fabriških delavcev prodajali bodemo prav lahko pri nas mleko. Jaz nameravam napraviti več mlekarne in hočem krmiti krave edino le s senom in deteljo. Nekaj njiv mislim zasejati z lucerno in travo ter bodem delal iz teh pridelkov rezanico, katero bodem krnil brez slame. Ali bode ta rezanica zadostovala, da bodo krave dobro molzle, ali bi bilo še boljše, ako bi primešaval kaj za priboljšek, na pr. burgundsko peso, oljnate preše ali pa odpadke iz kake pivovarne? (A. Š. na J.)

Odgovor: Molzne krave morajo, če jih krmimo, dobiti veliko dušikovih spojin. Te dušikove tvarine morajo pomnoževati najbolj one beljakovine, ki niso ustanovljene, ampak krožijo, in sicer posebno po mlečnih žlezah vimenskih. Če pomnožimo beljakovine v krmi in vodo, če krmimo s primerno množico soli, preš, otrob, i. t. d., poveča se množica mleka ne da bi se mu kakavost znatno izpreminila. Paša po dobrih pašnikih ustreza molzni živini najbolj. Če jo pa krmimo s samim senom, moramo ji pridejati na dan po 1 do 2 kgr. preš, otrobi ali katerih drugih dušikovih tvarin. S peso, repo i. t. d. tudi pomnožite mleko, a postaja slabše. Seveda nadomestite lahko tudi s peso do gotove mere preše ali otrobi, ne da bi se mleko poslabšalo.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Matej Koder**, župnik na Slapu, dolgoleten ud kranjske e. kr. kmetijske družbe in nekdanji tudi načelnik vipavski podružnici, umrl je dne 2 t. m. Ves čas, kar je bila vinarska šola na Slapu, bil je pokojnik učitelj verouka na njej. Z gospodom Kodrom je preminil jako vzobražen mož, vzgleden značaj in nad vse vrl duhovnik. Časten mu spomin!

* † **Gospod Karol Deschmann**, kustos deželnega muzeja „Rudolfina“, kranjski deželni poslanec ter odbornik, umrl je 11. t. m. v Ljubljani. Gospod Deschmann je bil naše družbe ud od 24. januarja l. 1849., od 1859. do 1862. l. je bil tudi glavni njen odbornik ter svoj čas učitelj kmetijstva na ljubljanskem liceji.

* **Na žrebčarski postaji na Selu pri Ljubljani** je do 24. t. m. preko 20 žrebcev, ker zaradi osepnice niso še odšli na Doienjsko. Kdor ima plemensko kobilu blizu Ljubljane, naj porabi to priliko ter izbere žrebca, ki mu najbolj ugaja.

* **Osuševanje ljubljanskega močvirja** je bilo tudi letošnje budgetne razprave predmet, katerega si je izbral poslanec dr. Poklukar, ki ga je imenoval najbolj pereče vprašanje naše dežele. Nekoliko je pospešil tudi to imenitno gospodarsko vprašanje inženir Podhagški, ki je dognal popravo proračuna za osuševalna dela na podlogi največje vodne mno-

Na predlog vodstva podkovske šole ukrene glavni odbor predlagati c. kr. vladi, da se morajo tisti kovači, ki pridejo delat izpit, vsaj 4 tedne poprej učiti praktično podkovstva v družbeni šoli. Predlog je s tem utemeljen, da ti kovači ubogo malo znajo svoje stroke.

Kmetijsko in gozdarsko društvo v Kočevji naznanja družbi, da se je ustanovilo. in prosi podpore v svoje namere. Vzame se na znanje.

Glavni odbor vzame na znanje odgovor ljubljanske hranilnice glede vknjiževanja zaostalih obresti.

Računski zaključek jeseniške podružnice odobri odbor.

Za nove ude se vzprejmo nastopni gg.:

Vukšinič Davorin, posestnik in župan v Radovičih; Kramar Janez, posestnik v Dolenji vasi; Dr. Namorš Ignacij, veleposestnik v Jesenicah ob Savi; Znidaršič Franc, posestnik v Podgorici; Belec Anton, posestnik v Šent Vidu pri Ljubljani; Hočevar Josip, posestnik v Podlogu; Voglar Franc, posestnik v Malem Naklem; Bizer Andrej, dekan v Grabetanji na Koroškem; Bolka Anton, posestnik in župan v Stožicah; Pečnik Janez, posestnik in l. obč. svetnik v Stožicah; Kantz Julij, veleposestnik v Ljubljani; Mlakar Jožef, trgovec in posestnik v Igavasi; Peče Fran, ml. trgovec v Starem trgu pri Loži, Škrbec Janez, posestnik in opekarnar v Podcerkvi; Rozina Julij, posestnik, mlinar in žagar v Poddebu; Zabukovec Jakob, posestnik v Loži; Znidaršič Alojzij, posestnikov sin v Loži; Riedl Josip, grajski oštrnik v Jabljah; Vrisk Peter, opravnik na dež. kmet. soli v Grnu; Florijan Karel, posestnik v Kranji; Kramarič Janez, posestnik na Radoviči.

Poziv gorenjskim čebelnim trgovcem.

Da ne bodo več kranjske čebelne trgovine napadali po inozemskih čebelarstvih listih, kar proti tej kupčiji, da se kolikor moči odstranijo nepošteni trgovci, da se uredi čebelna kupčija na zdravi podlogi, in tako odstrani nepotrebno in pogubno zniževanje cen kranjskim čebelarjem, zato vabi podpisani odbor vse čebelne trgovce na prijazen razgovor v sv. Jožefa dan (19. t. m.) popoldne ob 4. uri v gostilno k Wuchererju (Krištofu) v Lesce.

Odbor bode zastopal družbeni tajnik Gustav Pirc, kateri bode tudi vodil posvetovanje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Kmetijsko predavanje popotnega učitelja.

Na mnoga vprašanja, kako je narediti in kam se je obrniti, da pride popotni učitelj predavat o kmetijstvu, odgovorjam tukaj skupno: Ako kje želijo kmetijskega predavanja, naj naznanijo sami ali pa po gospodu župniku, gospodu učitelju ali po županstvu meni ali pa kmetijski družbi v Ljubljani. Jaz se dogovorim potem sam z dotičnikom o času in predmetu predavanja. Predavam pa po vrsti, kakor mi prihajajo prošnje. S predavanjem nimam nobeden nikakih stroškov.

Gustav Pirc,

tajnik c. kr. kmetijske družbe in popotni učitelj
za Kranjsko v Ljubljani.

INSEKTE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ pribeženi inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(12—5)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji.

! Jajca !

od kokoši francoske pasme „Houdan“ komad po 20 kr.

„ „ ameriške „ „Plymouth Rocks“ po 20 „

„ čistokrvnih Toulonskih gosi po 70 „

„ „ križanim z domačim po 40 „

„ Peking rac po 20 „

racmane od Peking pasme, lanskega valjenja 2 gl. 50 „
dalje

vrbe (beke) salix acutifolia,

„ viminalis,

„ purpurea,

„ „ viminalis,

„ uralensis,

po 1 gld. 30 kr. tisuč komadov (manj kot tisuča
se ne oddaja),
prodaja

Josip Lenarčič na Vrhniki. (35—1)

Najboljši, najcenejši naj- sigurnejši in najstarejši

GNOJIVO

za sladorno peso, hmelj, trto, krompir, lan, zelenjad, kakor za vse druge rastline

kakor tudi za vsako zemljo je

zgošeni goveji gnoj

(Engrais de boeuf)

Ta gnoj je priznan od kmetijskih veščakov, ima zajamčeno vsebino od organskega dušika, fosforove kisline in kalija ter ima v sebi preko 60% organske snovi.

Ta gnoj je iz l. c. kr. izključno prideligovane in patentovane avstro-ogrske tovarne za zgošeni goveji gnoj v Temešvaru (Bratje Saxl.) (24—2)

GLAVNA PISARNA: Dunaj, III.; Rennweg Nr. 20/qu.

Uzorec in poučne knjižice se zastoj pošlejo.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica priznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborne zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požalnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (6—5) za dreverede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vsih vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

žine 400 kub. metrov. Po tem popravljenem proračunu bi se znižali prej na . . . . . 1,798.730 gld. proračunjeni skupni stroški na . . . . . 1,366.050 „
torej za veliko vsoto . . . . . 432.680 gld.

Znano je, da je bilo po prvem proračunu namenjeno vsa osuševalna dela razdeliti na dve dobi, in prvi stroški bi bili znašali krog 800.000 gld. Soditi je torej, da bi znižanje stroškov zadevalo prvo pomenljivejšo dobo, ker ni izključeno, da po dobrem uspehu del prve dobe odpadejo druga dela po vsem. Omeniti nam je še drugega važnega napredka pri tem vprašanju, namreč razsodbe c. kr. okrajnega glavarstva ljubljanske okolice, da morajo jez v Ljubljani pri tovarni v Vodmotu podreti. Ni sicer dvomiti, da bode za to reč še nekaj časa tekla tožba, pa nadejati se je, da jo bodo oblastva nujno reševalo. In naposled še eno opombo: Poprava glede močvirskega ozemlja, katero je po močvirski postavi dognati z narredbo po c. kr. deželni vladi, postala je nujna, ker se brez nje ne da dognati konkurenca interesentov pri skladanju stroškov za osuševanje.

* **Gorenjske čebelne trgovce** opozarjamo na poziv kranjske kmetijske družbe, ki je objavljen med uradnimi vestmi današnjega lista. Prav živo priporočamo vsem čebelnim trgovcem, da se udeleže shoda 19. t. m. popoldne ob 4. uri pri Wuchererji v Lescah.

* **Vipavska podružnica c. kr. kmetijske družbe** bode svoj občni zbor imela v nedeljo 17. t. m. popoldne v Vipavi. Na zbor pride tudi družbeni tajnik Gustav Pirc iz Ljubljane.

* **Banka Slavija** je, uvažujoč neizmerno imenitnost življenskega zavarovanja, uvela ravnokar nov način zavarovanja, to je zavarovanje mnogovrstnih uspehov. Vse prednosti in udobnosti tega novega načina se najpristneje razvidijo iz naslednje primere: Ako si 30leten mož zavaruje po tem razkazu kapital 5000 gld., plačati bi mu bilo zavarovalnine na leto 257 gld. 50 kr., na pol leta 131 gld. 35 kr., na četrt leta 66 gld. 30 kr. ali na mesec 22 gld. 55 kr. Ako umerja, predno preteče 20 let, in naj bi se to zgodilo takoj, ko je vplačal prvi mesečni obrok, dobe njegovi dediči takoj kapital 5000 gld. Ako pa zavarovanec preživi 20 let, prestane vplačevanje zavarovalnine, in zavarovaneu je na izbero danih naslednjih pet slučajev: I. da se mu izroči polica za 5000 gld. ki se izplačajo po njegovi smrti, in da se mu poleg tega začne, takoj izplačevati in se mu izplačuje, dokler živi, letni dohodek po 257 gld. 50 kr. Ta dohodek se izpreminja vsako leto tako, da se mu 1., 2., 3. itd. leto vrne zavarovalnina, katero je on plačeval 1., 2., 3. itd. leto. II. da se mu izroči polica za 5000 gld., ki se izplačajo po njegovi smrti, in da se mu poleg tega izplača takoj kapital 3463 gld. 50 kr. III. da se mu takoj izplača vrednost police 5873 gld. IV. da se mu začne takoj izplačevati dosmrtna pokojnina letnih 436 gld. V. da se mu izroči polica za 12.187 gld. 50 kr., ki se izplačajo po njegovi smrti, ne da bi moral še na dalje plačevati zavarovalnino. Poleg tega treba je pač pomniti, da dobivajo zavarovanci potem, ko je zavarovanje trajalo že pet let, ako še na dalje plačujejo zavarovalnino, delež čistega dobička, vsled česar se zavarovalnina prav za prav izdatno zmanjša.

* **Prva koroška hranilnica v Celovci** je v svojem občnem zboru ukrenila tudi letos dati c. kr. kmetijski družbi koroški 800 gld. podpore v prosep kmetijstva. V Ljubljani ni slišati kaj takega.

* **Koroške kmetijske družbe glavni odbor** je 7. februarja t. l. imel sejo, v kateri je obravnaval med drugim te le važnejše reči: Odbor se dostojno spomina smrti cesarjeviča Rudolfa. — Kaplja in Bela se zahvalujeta za podporo, katero je družba naklonila pletarskima šolama. — V družbeni valilnici izvaljene, jezerske postvri ukrene odbor dati v vrbsko

jezero; potem ukrene, da ne bode nič več dajal dovolil za sulčji lov, kadar se drs, ker dovolila zlorabijo. — Predsednik poroča o prenapredbi pravil.

* **C. k. kmetijsko društvo goriško** je 7. t. m. imelo svoj letni občni zbor. Došlo je s predsednikom vred 20 društvenikov, ki se zanimajo za društveno delovanje. Odborovo poročilo o delu lanskega leta so odobrili brez ugovora. Potrdili so račun za leto 1888. in proračun za 1889. Slednjič so izvolili zopet soglasno za predsednika društvu vzvišenega gospoda Franca grofa Coronini-ja, deželnega glavarja, ki je bil pustne dni doma, a zdaj zopet odšel na Dunaj kot državni poslanec.

* **Seja glavnega odbora c. kr. kmetijskega društva v Gorici** dne 6. decembra 1888. I. O predlogih vinarskega in sadjarskega odseka sklene odbor: 1. Društvenemu predsedništvu je naročeno, naj si prizadeva doseči od vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, da se ustanovi v Gorici z državnimi podporami semenišče in sadišče ameriških trt v obsegu najmanj treh hektarov ali 10 njiv. 2. Ta trsnica naj se bo rabila za pridelovanje takih ameriških trt, katere so spoznane za najvztrajnejše zoper napade trtne uši, in da se bodo po ugodnih pogojih delili količi domačim trtojemcem. 3. Trsnico bode oskrbovalo in nadzorovalo neposrednje kmetijsko društvo. 4. Da se olajša njena ustanovitve, naj predsedništvo izroči prošnjo slav. deželnemu odboru, da dovoli za 10 let po 300 gld. letne podpore za najemščino potrebnega zemljišča. 5. V proračun, ki se ima predložiti vladi o stroških za vzdrževanje in oskrbovanje trsnice, naj se odloči letnih 100 gld. za zmožnega učitelja, trtojskega veščaka, posebno spretnega v cepljenju trt, kateremu se bo izročilo ambulantno poučevanje o obdelovanju in cepljenju ameriških trt. — Poleg teh predlogov je sklenil odbor priporočati vis. c. kr. ministerstvu, naj naglo poskrbi, da se razdelijo ameriške trte po tistih krajih na Krasu, kateri so uže okuženi po filokseri; kmetijsko društvo pa si pridržuje, da bode ob svojem času pospeševalo napravo malih ameriških trsnic tudi po drugih vinorodnih straneh naše dežele in da bo priporočalo tudi poskušnje s kulturalnimi sredstvi po napadenih krajih. — Znesek 100 gld., ki ga je vis. c. kr. učno ministerstvo odmenilo za pospeševanje kmetijskega pouka po ljudskih šolah, bode se po odborovem sklepu obrnil v nakup dobrih kmetijskih knjig, ki naj se razdele med učitelje imenovanih šol. Ob enem podpira odbor predloge okrajnih šolskih svetov goriškega, tolminskega in sežanskega zastran porabe ostalih 300 gld., ki jih je vis. c. kr. učno ministerstvo dovolilo v ist namen. — Na prošnjo vinarskega društva v Števerjanu za podelitev nekaj škropilnic za škropljenje trt proti peronospori sklenil je glavni odbor naprositi vis. c. kr. ministerstvo, naj bi za ta namen dovolilo posebno državno podporo, iz katere bi se kupile škropilnice tudi za druge vinorodne strani naše dežele.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 10. marcija 1889.

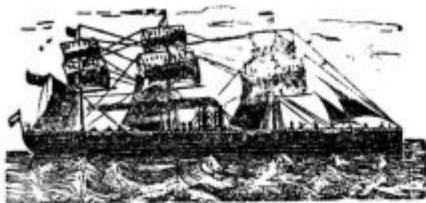
Posvetovanje je vodil družbeni podpredsednik Jos. Fr. Seunig, navzoči so pa bili odborniki gg. Lenarčič, Murnik, Povše, Robič, Witschl in tajnik Gustav Pirc.

Glavni odbor načeloma ukrene skrbeti, da se kranjska dežela primerno udeleži občne kmetijske in gozdarske razstave na Dunaji l. 1890.

Glavni odbor ukrene podpirati vipavsko podružnico ob ustanovitvi vinarske zadruge in naroči tajniku, naj se v tem smislu izjavi pri občnem podružničnem zboru, ki bode 17. t. m.

Odbor ukrene prositi deželni odbor primerne podpore da priredi letos v Šent Jarneji konjsko dirko za plemenske kobile.

Vožnja trajala od Ljubljane do Amerike le okoli 13 dni in cena s hrano na parobrodu od 60 gld. naprej.

Važno za popotnike v Ameriko.

Kdor želi po ceni, dobro, hitro in varno potovati v severno ali južno Ameriko i. t. d., naj se zaupljivo obrne na od slavne c. kr. deželne vlade v Ljubljani potrjenega glavnega zastopnika za potovalce

J. Paulin-a v Ljubljani,
Marijin trg št. 2. (7—5)

Tu se dobijo vožne karte s polno garancijo od Ljubljane naravnost do vsakršne postaje v severni in južni Ameriki, Avstraliji, Afriki i. t. d. po zopet mnogo znižanih cenah, ravno tako se tudi vsakršnemu posvetovanju radovoljno služi.

Vožnja preko Ljubljane in Beljaka priporoča se tople le v prid potovalcem, ker je veliko krajša in ceneja kot ona preko Dunaja

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
 " " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
 " " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
 Gustav Pirc: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
 L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
 Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
 W. Schleicher: **Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
 M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
 Dr. Simon Strupi: **Žininozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštne povzetji, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštne povzetju.

Izdelovatelj pošilja

esenco za želodec

v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštne stroške trpé p. t. naročniki. (11—5)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju **lekarnju PICCOLI-ju „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarnju **Rizzioli-ju** v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Varstvena znamka.

v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Prodaja drevesnih sadik.

V c. kr. gojzdem vrtu pod Rožnikom pri Ljubljani oddalo se bode prihodnjo spomlad okoli tri milijone drevesnih sadik proti tem, da se za vsaki tisoč s zavijanjem in odneskam do železnice ali pošte vplača in sicer za triletno **smreke** 1 gld. 50 kr., za dveletne **borovce** 1 gld. 70 kr., za štiriletno **jelke** 2 gld., za **jesene** in **akacije** 1 gld. 60 kr., za **gaber** 2 gld. 60 kr. in za **vrbove kolčke** vsake vrste 1 gld.

Naročila sprejema proti vplačilu odpadlega zneska c. kr. deželno gojzno nadzorništvo v Ljubljani do **10. aprila 1889.** (28—2)

Od c. kr. dež. gojzarskega nadzorništva za Kranjsko.

Pritlično hruševno drevje

lepo vzgojeno od najboljših jesenskih in zimskih sort prodaja dobro zavito in na Sevnisko postajo pripeljano (33—1) komad po 60 kr.

grajščinsko oskrbništvo v Mokronogu.

Cepiče

pravilno imenovanih

jabolčnih in hruševih vrst

ima podpisani na prodaj v **Toplicah pri Novemestu** in sicer par po 3 kr. Od jabolk so nastopne vrste: **Car Aleksander**, tiefputzer, zimski, poinikovo jabelko, ananazovo rejneto, novo kanadsko rejneto, angleško zlato rejneto, rožmarinček, virginski rožnik, moringerjev rožnik in druge izvrstne vrste. Od hrušek: **Dunajska triumfovka**, virgoulaise, grozdeničarica, baronovka, souvenir, postrvenka, in druge zlahtne poletnje in zimske hruške. Čepiče odajam s pravim imenom od drevja, katerega sem dobil iz Virtemberskega od slavnih sadjarjev dr. Lukasa, Oberdicka in Laucha. Vse te vrste sadja so privajene našem podnebj. (29—2)

Dr. M. Godec.

Semenarska postaja

C. Rambousek-a v Zborowu, pošta Forbes na Češkem

ponuja za pomladansko setev semena sledečih jarih žit in krompirja:

Jara žita: Pozlahtnena menjalna pšenica Zborovska menjalna in velikanska rž Oregonski, švedski Hudikswall in Bestehorn ječmen. Zborovski, švedski, Milton, Luher velikanski ligowski, Welcome in Triumph oves itd.

Krompir: Zgodnji Zborovski, Oneida, cesarski, Extra, Early Vermond, Early Mayflower, Darling in The May Queen itd.

Pozni: Biser, Anderssen Hertha, Aurora, Magnum bonum, Rambousek, Unikum, Matador itd.

Čenike dobiti je na zahtevanje zastoj.

Ravno tukaj dobiti je jajca od **Endemskih velikanskih gosij**, jajce po 80 kr. od **Pekinskih in Avlesburških rac**, jajce po 20 kr. (3—4)

☞ Deteljno seme. ☞

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme, ukrenila je posredovati gospodarjem nakup zanesljivega detelnega semena.

Kdor hoče tedaj imeti tako seme, naroči naj se pri podpisani družbi, ter naj priloži vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa, da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji za ude družbe 93 kr., za neude 98 kr.

1 klgr. debelozrnate štajerske, rudeče detelje, stoji za ude družbe 63 kr., za neude 68 kr.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati „poštenega“ semena „brez predenice“. Ker je ponujano seme dvakrat čisto in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku.

Naročila je prijaviti

(18—4)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Pravo rusko laneno seme

je došlo v Ljubljano. Kdor je to seme naročil naj kmalu pride ponj k

c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani,
Salendrove ulice št. 5. (27—2)

(2—2) „Lublanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Prodaja žlahtnih sadnih dreves.

Oskrbništvo grajščine Slap pri Vipavi (31—2)

prodaja mnogovrstna sadna drevesa, ki so bila vzgojena od poprej tu bivajoče deželne vinarske in sadjarske šole.

Na prodaj so jablane, hruške, marelice, breskve, češnje itd.

Cena komadu je 30 do 40 krajcerjev.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljencem;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo **požar** ali **strela**, parne ali plinovo-eksplozije, ali se narede z gašenjem, podiranjem in izprazenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zalogah blaga, živini, gospodarskem orodju in zalogah;

b) proti škodam, ktere napravi **ogelj** ali **strela** ob zetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi **toča** na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim **prevažanja blaga** po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se se ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V **Budimpešti**, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v **Gradci**, Albrechtsgasse 3; v **Inomestu**, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v **Lvovu**, Marijin trg 9, nova; v **Pragi**, Vaclava trg 54; v **Trstu**, Via St. Nicolo 4, na **Dunaji**, I, Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogrske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastonj in vsprejemajo zavarovanja.

**Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri
JOSIPU PROSENC-u**

(5—3)

Dobra prilika lepo drevje ceno kupiti.

Ker se preselim na Štajersko, opustim svojo drevesnico in prodam lepo vzgojeno sadno drevje, kakor tudi mlade pevcarje in divjake, najlepše divje kostane i. t. d. po najnižji ceni. (32-1)

Fran Jarc v Medvodah.

Dober hrušovi most,

ki je bil na deželni sadni razstavi odlikovan z bronasto državno medaljo, je naprodaj (19-4)

Kje? pove uredništvo tega lista.

Nik. Hoffmann,

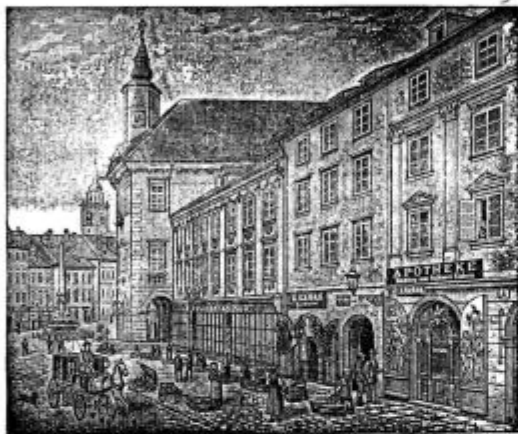
tjovarnar kirurških instrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloge obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede (14-4)

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pisanih zahval o naših izbornih kušenih domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so o Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Gradci (na Štajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi:

☞ Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani. ☞

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v krizu ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr. (13-2)

☞ Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljicah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

☞ Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani ☞
☞ zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja. ☞

Schutzmarke.

Marijceliske kaplice za o želodec, o

kterim se ima na tisuče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

☞ Svarilo! ☞

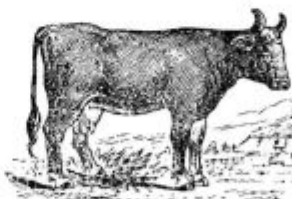
Opozarjamo, da se tiste istinite Marijceliske kaplice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratobol, jetiko, prsne in pljučne bolezni: 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri boleznih krav, konj in prašičev. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretógu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpjenji v boku, v krizi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tišcanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Lepega bika prave švicarske pasme

19 mesecev starega, proda prav po ceni
oskrbništvo grajščine Fužine (Kaltenbrunn)
pod Ljubljano. (30-1)

„Oves Willkomm“.

Ta oves je med vsemi sortami v planinskih deželah najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, dokler je kaj zaloge, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljavi zneska ali poštne povzetji franko na vsako pošto postajo

Benedikt Hertl,

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah.
(Južno Štajarsko) (34-1)

!! Kdor si hoče !! (22-3)

!!! brez težave zaslužiti mnogo denarja !!!

pošlje naj svojo addresso upravnistvu tega lista v zapečatenemu pismu z napisom „Zasluzek“.

Ržene otrobe,

(21-3)

katere imajo kakor znano večo redilno vrednost nego pšenične in ki posebno prijajo goveji živini, prodaja po znižani ceni t. j. po 4 gld. 50 kr. za 100 kgr.

trgovec J. Knez v Ljubljani

in sicer proti gotovi plači ali pa proti povzetji. Kdor svoje vreče ne dopošlje, zaračuna se mu vreča s 20 kr.

Semenski krompir

od najboljših sort, katere je

c. kr. kmetijska družba kranjska

kot najboljšo spoznala na svojem posestvu, in sicer: Rubin, zgodnji Rožnik, Zborovski, Onečda, Darling, Bela Kraljica, Magnum bonum, Šolmaster,

(25-3) Rambousek in Unikum.

prodaja imenovana družba

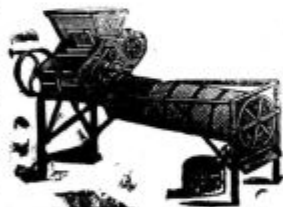
po 2 gld. 50 kr. 100 kgr. za družbene ude in

„ 3 „ — „ 100 „ „ neude.

Naročila je pošiljati na

oskrbništvo poskusnega dvora

c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani,
na Spodnjih Poljanah (živinozdravnica).

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani.

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši.)

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snažijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi smrki za gnojnice; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakosch in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalei, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. (20-3)

Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrčk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moj popetnik **Ivan Grebenc** ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalei popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se pismeno in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

